

Mfv.I.10.156/2014/9.

A Kúria a dr. Bajusz Imre ügyvéd által képviselt I.r., II.r., III.r., V.r., és VI.r. felpereseknek a Szűcsné dr. Kovács Katalin ügyvéd által képviselt alperes ellen munkaviszony jogellenes megszüntetésének megállapítása és jogkövetkezményei iránt az Egrei Közigazgatási és Munkaügyi Bíróságnál 4.M.216/2012. szám alatt megindított és másodfokon az Egrei Törvényszék 2.Mf.25.660/2013/4. számú ítéletével jogerősen befejezett perében az említett másodfokú határozat ellen az alperes által benyújtott felülvizsgálati kérelem folytán - tárgyaláson kívül - meghozta a következő

í t é l e t e t :

A Kúria az Egrei Törvényszék 2.Mf.25.660/2013/4. számú ítéletét hatályon kívül helyezi, és az Egrei Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 4.M.216/2012/18. számú ítéletének a felperesek munkaviszonya megszüntetése jogellenességét megállapító, és ennek jogkövetkezményeként átlagkereset-térítést megítélő rendelkezéseit a perköltség- és illetékviselésre vonatkozó rendelkezésekre is kiterjedően megváltoztatja, és a felperesek keresetét e körben elutasítja.

Kötelezi a felpereseket, hogy fizessenek meg az alperesnek fejenként - tizenöt nap alatt - 80.000 (nyolcvanezer) forint együttes első-, másodfokú és felülvizsgálati eljárási költséget.

Kötelezi az alperest, hogy fizessen meg az államnak - felhívásra - 36.600 (harminchatezer-hatszáz) forint kereseti illetéket.

A munkaviszony megszüntetése jogellenessége tárgyában le nem rótt első-, másodfokú és felülvizsgálati eljárási illetéket, valamint a jogalap nélküli gazdagodás megtérítése tárgyában le nem rótt kereseti illetéket az állam viseli.

I n d o k o l á s

A felperesek keresete az alperes által közölt munkaviszonyt azonnali hatállyal megszüntető intézkedés jogellenességének megállapítására, ennek jogkövetkezményei alkalmazására, elmaradt munkabér, állásidőre járó juttatás, szabadságmegváltás, jogalap nélküli gazdagodás megtérítése címén történő alperesi kötelezésre irányult.

Az Egrei Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 4.M.216/2012/18. számú ítéletében megállapította, hogy az alperes az I., II., III., V., VI.r. felperesek munkaviszonyát jogellenesen szüntette meg. Kötelezte az alperest a felperesek javára elmaradt munkabér, állásidőre járó bér, szabadságmegváltás, átlagkereset-térítés megfizetésére. Ezt meghaladóan a felperesek keresetét elutasította. Marasztalta az alperest a felperesek javára perköltségben, az állam javára pedig eljárási illetékben.

Az elsőfokú bíróság által megállapított tényállás szerint az alperes egyéni vállalkozóként az M. Nyrt-vel kötött szerződés alapján üzemeltette a H.K. üzemanyagtöltő állomást. A töltőállomáson lévő minden eszköz, felszerelés, árukészlet az M. Nyrt. tulajdonában állt. Az alperes szerződését az M. Nyrt. 2012.

márciusában felmondta, amelynek következtében az alperes 2012. április 17-ével elszámolt az M. Nyrt.-vel, amely társaság 2012. április 17-én más vállalkozóval kötött szerződést a töltőállomás üzemeltetésére.

Az I., II., III. és V.r. felperes 2011. december 13-án, a VI.r. felperes 2011. december 31-én kötött határozott időre szóló munkaszerződést az alperessel. A II.r. felperes munkaköre töltőállomás-kezelő eladó, a többi felperesé töltőállomás-kezelő volt.

A felperesek 2012. április hónapra nem kaptak munkabért, április 18-án és 19-én a munkáltató érdekkörében felmerült okból nem tudtak munkát végezni.

Az alperes 2012. április 19-én kelt, április 21-én kézbesített iratban tájékoztatta a felpereseket, hogy a munkaviszonyuk 2012. április 19-ével az 1992. évi XXII. tv. (rég Mt.) 86. § b) pontja értelmében a munkáltató jogutód nélküli megszűnésével megszűnik. A 2012. április 20-ai keltezésű, április 23-án kézbesített irattal a további tájékoztatást nyújtott azzal, hogy a felperesek munkaviszonya 2012. április 20-ával szűnik meg az Mt. 86. § b) pontja alapján. Az indokolás szerint a munkáltató mint egyéni vállalkozó vállalkozását 2012. április 20-ával megszüntette tekintettel arra, hogy a töltőállomás üzemeltetésére létrejött szerződést 2012. április 17-ével az M. Nyrt. felmondta, így foglalkoztatásukra nincs mód.

Három felperes nem folyamatosan, különböző időpontoktól munkát végez a perbeli töltőállomást üzemeltető új vállalkozónál.

Az elsőfokú bíróság a II., III., V.r. felperesek keresetét teljes egészében, az I. és a VI.r. felperesek keresetét túlnyomórészt találta alaposnak.

Álláspontja szerint az alperes megalapozatlanul hivatkozott az Mt. 85/A. § (1) bekezdés b) pontjára. A perben ugyanis nem volt megállapítható munkajogi jogutódlás az ehhez szükséges, az átadó és az átvevő munkáltató közötti átruházásra irányuló megállapodás hiányában. Az alperes ugyanis az új munkáltatónak nem adott át, de nem is adhatott át semmit, mert a töltőállomás, ahol a felperesek a munkájukat végezték, nem volt az alperes tulajdonában. Minden eszköz-, áru- és raktárkészlet az M. Nyrt. tulajdonát képezte. A töltőállomáson dolgozó személyek kiválasztása, a szerződésük megkötése a szerződő vállalkozó hatáskörébe tartozik, az M. Nyrt. a munkáltatói jogokat nem gyakorolja. Az alperest nem vezethette az átadás-átvétel szándéka, mert az írásban közölt munkáltatói intézkedés egyértelműen a felperesek munkaviszonyának megszüntetéséről szólt, az új munkáltató pedig új munkaszerződést kötött a korábban ott dolgozó alkalmazottak közül néhány személlyel.

Az elsőfokú bíróság szerint az Mt. 88. § (1) bekezdése alapján a határozott időre szóló munkaviszony csak közös megegyezéssel, rendkívüli felmondással, illetve próbaidő alatt azonnali hatállyal szüntethető meg. Az alperes a felperesek munkaviszonyát azonnali

hatállyal szüntette meg, ez azonban (próbaidő és rendkívüli felmondásra okot adó körülmény hiányában) jogellenesen történt. Az alperes által közölt indok, amely szerint az egyéni vállalkozói tevékenységét megszüntette, az egységes bírói gyakorlat szerint önmagában nem jelenti a munkáltató jogutód nélküli megszűnését. A munkaviszony jogellenes megszüntetése jogkövetkezményeként az Mt. 88. § (2) bekezdés alapján a hátralévő időre, 8 hónapra járó átlagkereset megfizetésére kötelezte az alperest.

Az alperes az elmaradt munkabér, állásidőre járó bér, és a szabadságmegváltás címén előterjesztett kereseti kérelmeket sem jogalapjában, sem összegszerűségében nem vitatta, ezért az Mt. 141. §, 150. § (4) bekezdés, és a 136. § (1) bekezdés alapján marasztalta az elsőfokú bíróság.

Az I.r. és az V.r. felperesek „ledobópénz” miatt keletkezett jogalap nélküli gazdagodás iránti igényét megalapozatlannak ítélte. Az alperes fellebbezése folytán eljáró Egri Törvényszék 2.Mf.25.660/2013/4. számú ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta. Kötelezte az alperest a felperesek javára perköltség megfizetésére megállapítva, hogy a le nem rótt illetéket az állam viseli.

A másodfokú bíróság a Pp. 253. § (3) bekezdésének megfelelően a fellebbezési kérelem és a fellebbezési ellenkérelem korlátai között vizsgálta felül az elsőfokú ítéletet, így nem érintette a felperesek keresetét elutasító, a szabadságmegváltásra, az állásidőre járó javadalmazásra vonatkozó rendelkezéseket, mert ezeket a fellebbezés nem támadta.

Megállapította, hogy a munkáltatói jogutódlás jelen esetben „nem kerülhet szóba”, mert a felmondásnak nem ez volt az indoka. A felmondás okait figyelemmel az MK. 95. számú állásfoglalásra pedig a perben bővíteni nem lehet. Az Mt. 25/A. § (helyesen 85/A. §) értelmében vett munkáltatói jogutódlás nem következett be. A MOL Nyrt. bérbeadó volt, az alperes pedig bérlő, aki ezt a kutat üzemeltette. A bérlőnek a bérbeadó felmondott, majd mással újabb szerződést kötött, aki a tevékenységét átvette.

A felmondás indokolása bár valós, nem okszerű, nem alkalmas rendkívüli felmondásként a felperesek munkaviszonyának megszüntetésére, így arra jogellenesen került sor. A másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 254. § (3) bekezdés alapján helyes indokainál fogva hagyta helyben, és megállapította, hogy a másodfokon személyes költségmentességben részesülő alperes helyett a fellebbezési illetéket az állam viseli.

Az alperes felülvizsgálati kérelme a jogerős ítélet hatályon kívül helyezésével az elsőfokú ítéletnek az I., II., III., V. és VI.r. felperesek munkaviszonya jogellenes megszüntetésének megállapítását és ennek jogkövetkezményeként járó anyagi követelés iránti kereset elutasítását kérte a felperesek perköltségben történő marasztalásával.

Hivatkozott azon perbeli következetes állítására, miszerint a felperes munkavállalókat érintően munkáltatói jogutódlás

következett be, így az alperes a munkaszerződésüket jogszerűen nem mondhatta fel. Hivatkozása szerint az Mt. 85/A. § (1) bekezdés b) pontjában szabályozott munkajogi jogutódláshoz nem szükséges, hogy a munkavállalókat az új üzemeltető továbbfoglalkoztassa. A munkáltató személyében bekövetkező jogutódlást a jogszabályban meghatározott feltételek megléte, azok bekövetkezése alapozza meg. A munkavállaló továbbfoglalkoztatása jogszabályi kötelezettség, amely a jogutódlás tényéből fakad. Ha a munkáltatók nem tartják be a szabályokat, attól a munkáltatói jogutódlás még bekövetkezik.

A munkajogi jogutódlás vonatkozásában fenntartotta az elsőfokú eljárásban tett nyilatkozatait. Hivatkozott továbbá az Európai Unió Bíróságának gyakorlatára, köztük a C-340/2001. számú. ügynevezett Abler - ügyre, amelyben az Európai Unió Bírósága kimondta, hogy a személyzet átszállásának a hiánya nem zárja ki a munkajogi jogutódlás megállapítását, mivel annak alapját a gazdasági egység identitásának a megőrzése képezi.

Utalt továbbá a BH.2003.435. számú, és az Európai Unió Bírósága által a Hidalgo - ügyben és a Merckx - ügyben hozott döntésre annak alátámasztására, hogy a munkáltatói jogutódlás alapjául szolgáló megállapodásnak nem feltétlenül a jogelőd és a jogutód munkáltató között kell fennállnia, az az ügynevezett háromalanyú esetekben is megállapítható.

A munkáltatói jogutódlás megállapítása szempontjából annak a ténynek van elsődleges jelentősége, hogy a gazdasági egység (jelen esetben a töltőállomás) megőrzi-e identitását, vagyis megállapítható-e a gazdasági tevékenység továbbfolytatása, újbóli beindítása (ún. Spijkers - ügy, Mercjx - ügy, Rygaard - ügy).

Jelen esetben a perbeli töltőállomást az M. Nyrt-vel kötött megállapodás alapján további üzemeltetés céljából más gazdálkodó szervezet vette át megőrizve identitását. A töltőállomás átadásának időpontjában (2012. április 17.) az alperes által foglalkoztatott munkavállalók munkajogviszonyából származó jogok és kötelezettségek az átvevő gazdálkodó szervezetre szálltak át. Az M. Nyrt-nek az új üzemeltetőt tájékoztatnia kellett volna a munkavállalók átvételére irányuló kötelezettségéről.

Téves a másodfokú bíróság okfejtése, miszerint a felmondás indokolásának bővítését jelenti a munkajogi jogutódlásra történő hivatkozása. Az elsőfokú eljárásban többször kifejtette álláspontját, hogy a munkáltatói jogutódlás már a munkáltatói felmondást megelőzően (2012. április 17.) bekövetkezett. Az alperes 2012. április 20-án mondott fel a munkavállalóknak, amely napon az egyéni vállalkozói jogviszonyát megszüntette, ezért az általa közölt felmondások érvénytelen, semmis jognyilatkozatnak minősülnek.

Amennyiben a jogutódlás megállapítása iránti álláspontja megalapozatlan, úgy kérte a felperesek keresetét arra tekintettel elutasítani, hogy a vállalkozói igazolványa visszaadásával jogutód nélkül megszűnt a munkáltató. Jelen esetben az egyéni vállalkozás folytatása és működtetése a vállalkozótól független, általa nem

befolyásolható okok miatt szűnt meg. A munkavégzés helye (a benzinkút) üzemeltetési jogát ugyanis a tulajdonos megvonta, így ellehetetlenült a munkavégzés.

A felperesek a felülvizsgálati ellenkérelmükben elsődlegesen a felülvizsgálati kérelem elutasítását kérték arra hivatkozással, hogy abban nem szerepel a jogszabálysértés megjelölése. Másodlagosan a jogerős ítélet hatályban történő fenntartását kérték.

A felülvizsgálati kérelem alapos.

Az alperes a felülvizsgálati kérelmében - tartalmában és a jogszabályhely megjelölésével - az Mt. 85/A. § (1) bekezdés b) pontja rendelkezéseinek a megsértésére hivatkozott. Ezért a felülvizsgálati kérelem elutasításának nem volt helye, azt a Kúria érdemben vizsgálta.

Az eljáró bíróságok helytállóan foglaltak állást arról, hogy a felek között fennálló munkaviszonyt nem érintette az, hogy az alperes az egyéni vállalkozó tevékenységét megszüntette. A keresetlevél mellékleteként elfekvő munkaszerződések tanúsága szerint az alperes természetes személyként kötötte meg a felperesekkel a munkaszerződést, a munkajog szabályai szerint az alperes e minőségében munkáltató lehet. Az adott esetben nem jelenti a munkáltató jogutód nélküli megszűnését az, hogy az alperes az egyéni vállalkozói tevékenységét megszüntette [az egyéni vállalkozóról és az egyéni cégről szóló 2009. évi CXV. törvény 19. § (1) bekezdés a) pontja]. A jogszabály az egyéni vállalkozói tevékenység megszüntetéséhez az egyéni vállalkozói tevékenységre való jogosultság megszűnése jogkövetkezményét fűzi, nem tartalmaz munkajogi rendelkezést a munkáltatói minőség megszűnéséről. Az alperesnek az Mt. 73. § szerint a munkáltatói jogalanyisághoz szükséges jogképessége fennmaradt, és valamely tevékenység egyéni vállalkozási formában való ellátása a munkaviszony fennállása, illetve megszűnése körében nem értékelhető. Ezért az egyéni vállalkozói tevékenység megszüntetése nem eredményezi a munkáltató jogutód nélküli megszűnését (BH.2004.335.).

Az alperes alappal hivatkozott az Mt. 85/A. § (1) bekezdés b) pontjában foglalt munkajogi jogutódlás szabályainak megsértésére. Az Európai Unió Bíróságának joggyakorlata, illetve a 2001/23. EK irányelv alapján megállapítható, hogy a munkajogi jogutódlás akkor valósul meg, ha a kérdéses gazdasági egység az átadást követően megőrzi identitását. Az Európai Unió Bíróságának gyakorlata szerint az átszállás, illetve az azonosság megállapítása során az ún. Spijkers kritériumok fennálltat kell vizsgálni. Ezek a következők:

- ingó- és ingatlan vagyontárgyak átadása, átvétele;
- immateriális javak (jogok) átruházása;
- a személyzet jelentős részének továbbfoglalkoztatása;
- az érintett gazdasági egység által a jogutódlás előtt, és azt követően folytatott tevékenység hasonlósága;
- az átadást megelőző tevékenység folytatása, illetve a folytatás lehetőségének fennmaradása, ideértve az esetleges megszakítás

időtartamát is;

- a gazdasági egységhez kapcsolódó ügyfélkörhöz fűződő kapcsolatok átvétele.

Mindig az adott tényállás valamennyi lényeges elemét kell összességében vizsgálni. Egy-egy kritérium fennállása nem alapozza meg a munkajogi jogutódlás bekövetkeztét [C-24/85. Spijkers (EBHt.1986., 01-119.)].

Az Európai Unió Bírósága több ítéletben utalt arra is, hogy az átadó és átvevő közötti közvetlen szerződéses kapcsolat hiánya nem zárja ki az irányelv alkalmazását, azt két egymást követő, egymást felváltó szerződés is megalapozhatja. Ezt erősítette meg a Legfelsőbb Bíróság a BH.2003.435. szám alatt közzétett eseti döntésében is.

Mindezekből következően az eljáró bíróságok által rögzített feltételek hiánya alapján nem lehet a munkajogi jogutódlás hiányát megállapítani.

A perbeli esetben az M. Nyrt. tulajdonát képező benzinkút alperes általi üzemeltetése szűnt meg, de a további üzemeltetés céljából az M. Nyrt. egy új vállalkozásnak, az A. Szolgáltató és Kereskedelmi Bt-nek adta át a felek egybehangzó nyilatkozata szerint 2012. április 17-ével. Abban a kérdésben azonban, hogy az így üzemeltetésre átadott gazdasági egység identitását megőrizte-e, így a munkajogi jogutódlás bekövetkezett-e az átadott egységnél foglalkoztatott munkavállalók munkaviszonyában, jelentősége van az itt folytatott tevékenység jellegének az Európai Unió Bírósága legújabb joggyakorlata szerint (Abler - ügy C-340/01., Temco - ügy C-51/00.). Szolgáltató tevékenységnél vizsgálni kell azt, hogy az adott gazdasági tevékenység folytatása alapvetően emberi erőforráson alapul-e, vagy eszközfüggő tevékenység formáról van-e szó. Ahol ugyanis nincs jelentős eszközállományra szükség, a munkavállalók jelentős részének átruházásával a gazdasági egység identitását megőrzi (Hernandez Vidal - ügy C-74/97.). Az alapvetően eszközfüggő tevékenységek esetén pedig a dologi eszközök jelentős mértékű használatával megvalósul a munkajogi jogutódlás (C-172/99. Ojliikenne - ügy, C-340/01. Abler - ügy).

A perbeli esetben a töltőállomás üzemeltetése volt az átadott szolgáltatás, amely a benzinkutat képező tárgyi eszközök nélkül nem végezhető. Ezért attól függetlenül, hogy a munkavállalóknak az alperestől történő átvétele az új üzemeltető részéről nem történt meg, a munkajogi jogutódlás 2012. április 17-ével megvalósult.

Ennek következtében a felpereseknek az alperesnél fennállt munkaviszonya az új üzemeltetőnél, az A. Bt-nél változatlan tartalommal a jogutódlás folytán fennállt, csak a munkáltató személyében következett be változás. Az alperes részéről közölt munkáltatói intézkedések időpontjában (2012. április 21. és 23.) már nem az alperes volt a felperesek munkáltatója, ezért joghatályosan a jogviszony megszüntetéséről nem intézkedhetett. Az alperes e nyilatkozatai joghatás kiváltására ezért nem voltak alkalmasak.

Tény, hogy 2012. április 17-ét követően a felpereseket egyik munkáltató sem foglalkoztatta folyamatosan tovább (az új üzemeltető három felperessel megszakítással kötötte meg az új munkaszerződést). A felperesek azonban a 2012. április 17-étől munkáltatójuk, az A. Bt. ellen nem indítottak pert, amely cég jelen eljárásnak sem alperese, ezért a munkaviszony jogellenes megszüntetésének megállapítására jogszerűen nem kerülhetett sor.

A fentiekre tekintettel a Kúria a jogerős ítéletet hatályon kívül helyezte, és az elsőfokú ítéletnek a munkaviszony jogellenes megszüntetése és jogkövetkezményei (átlagkereset-térítés) tárgyában a felperesek keresetét elutasította.

A munkaviszony megszüntetése tárgyában, az I. és az V.r. felperes a jogalap nélküli gazdagodás megtérítése tárgyában is pervesztes lett, így e kereseti kérelmek vonatkozásában az első-, másodfokú, valamint a jogellenes munkaviszony megszüntetés tárgyában a felülvizsgálati eljárási illetéket is a felperesek munkavállalói költségkedvezménye folytán a 6/1986. (VI.26.) IM rendelet 14. §-a alapján az állam viseli, míg az elmaradt munkabér, állásidőre járó bér, és szabadságmegváltás összegében marasztalt alperes köteles viselni az elsőfokú illetéket a 6/1986. (VI.26.) IM rendelet 13. § (2) bekezdése alapján.

Budapest, 2014. december 3.

Dr. Hajdu Edit s.k. a tanács elnöke, előadó bíró

Dr. Tallián Blanka s.k. bíró, Dr. Mészárosné dr. Szabó Zsuzsanna s.k. bíró

A kiadmány hiteléül.Nné tisztviselő